

Ordinaziun tar la lescha dal dretg da burgais dal chantun Grischun (ODBchant)

sa basond sin l'art. 45 da la constituziun chantunala ¹⁾

relaschada da la regenza ils 13 da december 2005

I. En general

Art. 1

Il departament è cumpetent per:

- a) conceder u refusar il dretg da burgais chantunal (art. 9 LDBchant ³⁾);
- b) annullar natiralisaziuns ordinarias da persunas estras (art. 41 al. 2 LDB ⁴⁾);
- c) far recurs tenor l'artitgel 51 alinea 2 LDB.

Cumpetenza
1. departament da
giustia, segirezza
e sanadad ²⁾

Art. 2

L'uffizi è cumpetent per tut las ordinaziuns, uschenavant che la lescha e che l'ordinaziun na designeschan betg in'autra autoritad, cunzunt per:

- a) fixar il dretg da burgais communal en cas d'ina natiralisaziun facilitada (art. 29 al. 2 LDB ⁵⁾);
- b) dar il consentiment da retrair il dretg da burgais svizzer (art. 48 LDB);
- c) constatar il dretg da burgais (art. 49 LDB);
- d) relaschar or dal dretg da burgais communal, chantunal ed eventualmain svizzer (art. 19 LDBchant ⁶⁾ ed art. 42 al. 2 LDB);
- e) approvar la concessiun dal dretg da burgais d'onur (art. 16 al. 2 LDBchant);
- f) prender posiziun envers l'autoritad federala en cas d'ina renatiralisaziun e d'ina natiralisaziun facilitada (art. 25 e 32 LDB);
- g) retschaiver da l'autoritad federala incumbensas da far retschertgas (art. 37 LDB);

2. uffizi da fatgs
da polizia e da
dretg civil

¹⁾ DG 110.100

²⁾ versiun tenor l'aggiunta 2 da la OORA; CUL 2006, FUC 4280; entrà en vigur il 1. da schaner 2007

³⁾ DG 130.100

⁴⁾ CS 141.0

⁵⁾ CS 141.0

⁶⁾ DG 130.100

- h) elavurar las dumondas per incumbensa da l'autorità federala;
- i) procurar per la permissiun federala da natiralisaziun en cas da natiralisaziuns ordinarias da persunas estras;
- j) relaschar disposiziuns da stritgada e decisiuns da betg entrar en chaussa.

Art. 3Cumissiun
speziala

La cumissiun speziala da la vischnanca burgaisa ha almain trais commembers u commembers e po sa cumponer da represchentantas e da represchentants da la vischnanca burgaisa sco er da la vischnanca politica.

Art. 4Communicaziuns
uffizialas

¹) Sch'il departament ha concludì ina natiralisaziun, ina natiralisaziun facilitada, ina renatiralisaziun, in'annullaziun d'ina natiralisaziun, ina relaschada or dal dretg da burgais communal, chantunal ed eventualmain svizzer sco er disposiziuns da stritgada, communitescha l'uffizi quai a las autoritads ed als uffizis che basegnan questa communicaziun per ademplir lur incumbensas.

²) La vischnanca burgaisa communitescha a l'uffizi da stadi civil competent la natiralisaziun da persunas che han gia il dretg da burgais chantunal.

³) L'uffizi da stadi civil competent relascha las communicaziuns necessarias.

II. Acquist tras natiralisaziun**1. DISPOSIZIUNS GENERALAS****Art. 5**Integraziun ed
enconuschientschas

¹) Integrà en la communidad chantunala e communal è cunzunt, tgi che:

- a) tgira relaziuns socialas a la piazza da lavur, en il vischinadi, en la vischnanca, en il quartier, en la baselgia, en uniuns u en autras instituziuns localas;
- b) è integrà en la vita publica e sociala e sa participescha ad occurrenzas dal vitg u dal quartier.

² ³) Enconuscher las modas da viver e las relaziuns chantunalas e communalas sco er ina lingua chantunala enconuscha, tgi che:

- a) ha enconuschientschas fundamentalas davart l'urden politic, giuridic e social;

¹) versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

²) versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

³) versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

- b) renconuscha las instituziuns democraticas e viva tenor las valurs e tenor ils dretgs fundamentals che valan en Svizra;
- c) enconuscha e respecta las isanzas ed ils usits locals;
- d) ha enconuschientschas linguisticas a bucca conform al nivel da referenza B1 da la norma europeica communabla (NEC).

Art. 6¹⁾

Respectar l'urden giuridic svizzer respecta, tgi che:

Respectar l'urden
giuridic svizzer

- a) ha ina reputaziun irreproschabla en chaussas penalas;
- b) ademplescha sias obligaziuns civilas e publicas, en spezial las obligaziuns da la lètg, dal partenadi e da geniturs, las obligaziuns da promozion e da sustegn tar l'integraziun da la conjugala u dal conjugal, da la partenaria registrada u dal partenari registrà e dals agens uffants sco er las obligaziuns da pajament or da las pretensiuns da dretg public;
- c) resguarda las reglas da cumportament ed ils principis ch'èn necessaris per ina coesistenza paschaivla.

Art. 7²⁾

¹ Ina basa d'existenza segirada ha, tgi che po cuvrir ils custs da viver e las obligaziuns da mantegniment en ina dimensiun adequata tras las entradas, tras la facultad e tras pretensiuns giuridicas visavi terzas persunas, uschia che la ristga d'eventualmain daventar dependent dal provediment para d'esser pauc probabla. Plinavant na dastga esser avant maun nagina dependenza pervia da toxicomania che po periclitar la basa d'existenza segirada.

Basa d'existenza
segirada

² Gia ordavant n'è ina basa d'existenza segirada betg dada:

- a) en cas da dependenza dal provediment;
- b) en cas da debits smesirads en proporziun cun la capaciad economica;
- c) en cas da pliras scussiuns;
- d) sch'igl è avant maun ina sequestraziun u in attest da perdita;
- e) en cas d'in concurs durant ils ultims 5 onns.

³ Prestaziuns publicas da sustegn ch'èn vegnidas retratgas durant ils ultims 10 onns, premias da la cassa da malsauns ch'èn vegnidas pajadas anticipadamain sco er custs per la giurisdicziun gratuita ston esser vegnids restituids.

¹⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

²⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

Art. 7a ¹⁾

Persunas minorennas e persunas cun in impediment psychic u spiertal

Persunas minorennas e persunas cun in impediment psychic u spiertal ston ademplir las premissas da qualificaziun conform a lur abilitads.

Art. 8

Permissiun da residenza

Sco permissiun da residenza permanenta valan:

- la permissiun da domicil (permissiun C CE/AECL; permissiun C);
- la permissiun da dimora senza permissiuns da scolaras e da scolars sco er da studentas e da students (permissiun B CE/AECL; permissiun B);
- las permissiuns da dimora curta ch'èn vegnidas dadas en il rom d'ina dimora nuninterrutta (permissiun L CE/AECL).

Art. 9

Integraziun da persunas minorennas ²⁾

¹ Persunas minorennas che han cumplenì 10 onns vegnan integradas en la natiralisaziun dals geniturs petents u dal genitur petent mo, sch'ellas han effectivamain abità dapi almain 2 onns en la vischnanca, en la quala il dretg da burgais duai vegnir acquistà.

² Persunas minorennas ch'èn temporarmain absentas pervia d'ina scolaziun pon vegnir integradas en la natiralisaziun sin dumonda dals geniturs petents u dal genitur petent.

³ ³⁾ Eveniments disciplinars e penals u in auter cumportament negativ excludan per regla ina integraziun.

Art. 10

Metter a quint la durada da domicil

Las vischnancas burgaisas pon metter a quint la durada dal domicil en autras vischnancas dal chantun mo, uschenavant che quella ha surpassà la durada da domicil minimala da 4 onns.

2. PROCEDURA**Art. 11**

Dumonda l. agiuntas en general

¹ A la dumonda da natiralisaziun ston vegnir agiuntads ils exemplars originals u las copias legalisadas uffizialmain dals documents, da las legitimaziuns e da las attestaziuns ch'i basegna. Agiuntas che n'èn betg redigidas en ina lingua naziunala ston vegnir cumplettadas cun ina translaziun legalisada uffizialmain.

¹⁾ integraziun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

²⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

³⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

² Ils documents na dastgan per regla betg esser pli vegls che 6 mais.

Art. 12

La dumonda da naturalisaziun sto vegnir fatga cun il formular uffizial e sto 2. persunas
vegnir inoltrada cun ils suandants documents a la vischnanca burgaisa: svizras

- a) documents dal stadi civil:
 - ¹⁾persunas nubilas senza descendentas e descendants: attest da stadi civil;
 - ²⁾persunas maridadas, vaivas, divorziadas sco er persunas nubilas cun descendentas e descendants: certificat davart il stadi da famiglia registrà / certificat da famiglia;
 - ³⁾persunas che vivan en partenadi registrà: attest da partenadi;
- b) cumprova d'avair la tgira genituriala, uschenavant che quella na vegn betg exequida communablamain dad omadus geniturs;
- c) ⁴⁾attests da domicil per ils termins prescrits da la lescha;
- d) extract dal register penal central;
- e) ⁵⁾extract dal register da scussiu per ils ultims 5 onns;
- f) ⁶⁾attestaziun dals facturs da taglia actuals ed attestaziun che las taglias taxadas sajan vegnidas pajadas;
- g) indicaziuns davart eventuels debits;
- h) curs da la vita.

Art. 13

La dumonda da naturalisaziun sto vegnir fatga cun il formular uffizial e sto 3. persunas estras
vegnir inoltrada cun ils suandants documents a l'uffizi:

- a) ⁷⁾attests da naschienscha per sasezza u per sasez, per la conjugala u per il conjugal, per la partenaria registrada u per il partenari registrà sco er per ils uffants cumpigliads;
- b) ⁸⁾cumprova davart tut las midadas dal stadi civil fin ussa (attests da lèt, attests da partenadi, sentenzias davart divorzis u davart la schliaziun dal partenadi registrà, decleraziuns da nunvalaivladad e da spariziun, documents da mort da conjugalas u da conjugals precedents, da

¹⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

²⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

³⁾ integraziun tenor l'art. 1 cifra 1 da l'ordinaziun davart l'adattaziun d'ordinaziuns da la regenza a la lescha federala davart il partenadi registrà da pèrs da la medema schlattaina, CUL 2007, 1030; entrà en vigur il 1. d'avrigl 2007

⁴⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

⁵⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

⁶⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

⁷⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

⁸⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

- partenarias registradas precedentas u da partenaris registrads precedents sco er documents davart la midada dal num);
- c) cumprova d'avair la tgira geniturala, uschenavant che quella na vegn betg exequida communablamain dad omadus geniturs;
 - d) document da legitimaziun davart la naziunalitad sco er legitimaziun da persunas estras;
 - e) cumprova dal status da dimora durant la durada da domicil necessaria;
 - f) ¹⁾attests da domicil per ils termins prescrits da la lescha;
 - g) extract dal register penal central svizzer;
 - h) ²⁾extract dal register da scussiu per ils ultims 5 onns;
 - i) ³⁾attestaziun dals facturs da taglia actuals ed attestaziun che las taglias taxadas sajan vegnidas pajadas;
 - j) indicaziuns davart eventuels debits;
 - k) curs da la vita;
 - l) contract da lavur valaivel.

Art. 14 ⁴⁾

Entrada

¹ En la dumonda poi vegnir entrà, sche las premissas da domicil èn ademplidas, sch'i n'èn pendentas naginas proceduras penals u sch'il register penal na cuntogna naginas inscripziuns e sch'i n'èn betg vegnids pronunziads plirs chastis da surpassament entaifer ils ultims 5 onns.

² Tar giuvenils na dastgan ultra da quai esser avant maun naginas condemnazions penals tras la procura per giuvenils pervia d'in crim entaifer ils ultims 5 onns respectivamain pervia d'in delict entaifer ils ultims 3 onns.

³ Tar persunas estras na dastgi plinavant dar nagins motivs cunter ina naturalisaziun da vart da la polizia da persunas estras.

Art. 15

Obligaziun
d'annunzia

¹ ⁵⁾Suenter avoir inoltrà la dumonda è la petenta u il petent obligà d'annunziar immediatamain a la vischnanca burgaisa u a l'uffizi:

- a) ⁶⁾midadas dal stadi civil e dal stadi da famiglia, dal num e da l'adressa, l'adressa da domicil sco er midadas en cas da naschienschas e da mortoris;
- b) ⁷⁾midadas da fatgs ch'èn relevants per la decisiun da naturalisaziun.

¹⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

²⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

³⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

⁴⁾ versiun dals alineas 1 e 2 sco er integraziun da l'alinea 3 tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

⁵⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

⁶⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

⁷⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

² Tar persunas estras sco er tar persunas che n'han betg il dretg da burgais chantunal fa la vischnanca burgaisa – sche necessari – in'annunzia a l'uffizi tenor l'alinea 1 literas a e b.

Art. 16

Las persunas ch'èn participadas a la procedura èn obligadas d'infurmar las autoritads da natiralisaziun conform a la vardad. Quai concerna cunzunt il curs da la vita fin ussa, las relaziuns da famiglia, las relaziuns d'entrada e da facultad sco er eventuels debits e chastis precedents.

Obligaziun
da cooperar

Art. 16a ¹⁾

¹ Las autoritads chantunales e communalas sco er las votantas ed ils votants da la radunanza da la vischnanca burgaisa han d'observar la sfera privata da la petenta u dal petent.

Protecziun da la
sfera privata

² A las votantas ed als votants dastgan vegnir communitgadas las suandantas datas davart la petenta u davart il petent sco er davart las persunas ch'èn cumpigliadas da la dumonda da natiralisaziun:

- a) prenum e num sco er data e lieu da naschientscha;
- b) naziunalitad;
- c) adressa da domicil;
- d) durada dal domicil en Svizra, en il chantun ed en la vischnanca;
- e) carriera da scola e carriera professiunala sco er stadi da famiglia;
- f) constataziun e motivaziun da la qualificaziun u da la mancanza da qualificaziun.

³ Datas da persunas spezialmain degnas da vegnir protegidas sco er infurmaziuns detagliadas davart las relaziuns da viver na dastgan betg vegnir communitgadas a las votantas ed als votants da la radunanza da la vischnanca burgaisa.

Art. 17

¹ La vischnanca burgaisa po surdar l'incumbensa da far retschertgas a la suprastanza u ad ina cumissiun speziala.

Dretg da burgais
communal

² L'organ competent da la vischnanca burgaisa è obligà d'examinar las premissas da natiralisaziun formalas e materialas. Petentas e petents da l'exteriur ston vegnir tatlads persunalmain. En cas motivads po l'uffizi liberar la vischnanca burgaisa da l'obligaziun d'audienza.

³ Sche las premissas na vegnan betg ademplidas, sto quai vegnir communitgà a la petenta u al petent cun inditgar ils motivs. La dumonda vegn tramessa vinavant a l'organ competent mo, sche quai vegn pretendi expressivamain da la petenta u dal petent.

¹⁾ integraziun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

⁴ En cas da proceduras da natiralisaziun da persunas estras ston decisiuns da stritgada legalmain valaivlas en consequenza d'ina retratga da la dumonda u d'ina midada da domicil sco er decisiuns da natiralisaziun negativas vegnir communitgadas a l'uffizi cun restituir las actas.

Art. 18

Dretg da burgais
chantunal

¹ Suentar che la vischnanca burgaisa ha tramess la garanzia dal dretg da burgais communal cun las actas, fa l'uffizi – en cas da basegn – scleriments supplementars, procura – sche necessari – per la permissiun da natiralisaziun da la confederaziun e prepara la disposiziun per mauns dal departament.

² Il departament communitgescha a la persuna natiralisada ch'il dretg da burgais saja vegni surdà, e quai cun trametter ad ella il document dal dretg da burgais.

Art. 19

Vigur giuridica

¹ Il dretg da burgais chantunal survegn vigur giuridica tras la decisiun dal departament.

² Cun surdar il dretg da burgais chantunal vegnan acquistads a medem temp il dretg da burgais communal ch'era vegni garanti ed eventualmain er il dretg da burgais svizzer.

³ La concessiun d'in ulteriur dretg da burgais communal ad ina burgaisa chantunala u ad in burgais chantunal survegn vigur giuridica tras il conclud da l'organ competent.

Art. 20

Archivaziun

¹ La vischnanca burgaisa, da la quala il dretg da burgais è vegni acquistà, archivescha las actas da natiralisaziun da persunas svizas.

² L'uffizi archivescha las actas da natiralisaziun da persunas estras.

³ Actas da natiralisaziun ston vegnir conservadas durant almain 50 onns.

⁴ Actas ch'en vegnidadas segiradas tras microfilms u en moda electronica pon vegnir destruidas suenter 10 onns.

III. Relaschada or dal dretg da burgais

Art. 21

Dumonda

¹ ¹⁾ La dumonda da vegnir relaschà or dal dretg da burgais communal, chantunal ed eventualmain svizzer sto vegnir inoltrada a l'uffizi cun ils suandants documents:

a) documents dal stadi civil:

¹⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

- ¹⁾persunas nubilas senza descendentas e descendants: attest da stadi civil;
 - ²⁾persunas maridadas, vaivas, divorziadas sco er persunas nubilas cun descendentas e descendants: certificat davart il stadi da famiglia registrà / certificat da famiglia;
 - ³⁾persunas che vivan en partenadi registrà: attest da partenadi;
 - b) cumprova d'avair la tgira geniturala, uschenavant che quella na vegn betg exequida comunablamain dad omadus geniturs;
 - c) ⁴⁾attestaziun dal possess u da la garanzia dal dretg da burgais d'ina altra vischnanca, d'in auter chantun u d'in auter stadi.
- ^{2 5)}Per ina relaschada or dal dretg da burgais svizzer dovri ultra da quai in attest da domicil a l'exteriur.
- ³ Ils documents na dastgan per regla betg esser pli vegls che 6 mais.

Art. 22

¹ Sch'ins vegn relaschà or dal dretg da burgais chantunal, ha quai per consequenza ch'ins perda ils dretgs da burgais communalis grischuns. Consequenzas giuridicas

² Sch'ins vegn relaschà or dal dretg da burgais svizzer, ha quai per consequenza ch'ins perda il dretg da burgais chantunal ed ils dretgs da burgais communalis grischuns.

Art. 23

La perdita dal dretg da burgais survegn vigur giuridica cun la consegna dal document da relaschada. Vigur giuridica

IV. Taxes

Art. 24 ⁶⁾

Per decisiuns en la procedura da natiralisaziun da persunas svizras incas-sescha il chantun – tut tenor la lavur impundida – las suandantas taxas: Procedura da natiralisaziun da persunas svizras

fr. 100.– fin 400.–

¹⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

²⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

³⁾ integraziun tenor l'art. 1 cifra 1 da l'ordinaziun davart l'adattaziun d'ordinaziuns da la regenza a la lescha federala davart il partenadi registrà da pèrs da la medema schlattaina, CUL 2007, 1031; entrà en vigur il 1. d'avrigl 2007

⁴⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

⁵⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

⁶⁾ versiun tenor l'art. 1 cifra 1 da l'ordinaziun davart l'adattaziun d'ordinaziuns da la regenza a la lescha federala davart il partenadi registrà da pèrs da la medema schlattaina, CUL 2007, 1031; entrà en vigur il 1. d'avrigl 2007

conjugals e pèrs che vivan en in partenadi regi- strà	fr. 150.– fin 600.–
conjugals e pèrs che vivan en in partenadi regi- strà cun uffants	fr. 150.– fin 700.–
genitur cun uffants	fr. 100.– fin 500.–
persuna singula minorenn	fr. 100.– fin 300.–

Art. 25¹⁾

Procedura da
naturalisaziun da
persunas estras

Per decisiuns en la procedura da naturalisaziun da persunas estras incasse-
scha il chantun – tut tenor la lavur impundida – las suandantas taxas:

persuna singula creschida	fr. 100.– fin 1 100.–
conjugals e pèrs che vivan en in partenadi regi- strà	fr. 150.– fin 1 400.–
conjugals e pèrs che vivan en in partenadi regi- strà cun uffants	fr. 150.– fin 1 600.–
genitur cun uffants	fr. 100.– fin 1 300.–
persuna singula minorenn	fr. 100.– fin 900.–

Art. 26

Relaschada or dal
dretg da burgais

Per la decisiun davart la relaschada or dal dretg da burgais communal,
chantunal ed eventualmain svizzer incassescha il chantun – tut tenor la la-
vur impundida – ina taxa da 100 francs fin 500 francs.

Art. 27

Augment da
las taxas

La taxa po vegnir augmentada fin al dubel, sche la lavur per tractar la du-
monda sa chatta sur la media.

Art. 28

Ulteriurs acts

Acts da las autoritads chantunalas che n'en betg previs en questa tariffa
ston vegnir indemnissads conform al senn tenor il temp impundi. La lavur
vegn messa a quint cun 100 francs per ura.

Art. 29

Scadenza

¹ La taxa è da pajar:

- tras la communicaziun a la persuna che sto pajar la taxa;
- en cas d'ina contestaziun: cur che la decisiun da recurs survegn vigur
giuridica.

² Il termin da pajament importa 30 dis a partir da la facturaziun.

¹⁾ versiun tenor CR dals 15 da december 2009; entrà en vigur il 1. da schaner 2010

Art. 30

¹ La pretensiun da las taxas surannescha 10 onns suenter che la scadenza Surannaziun ha cumenzà.

² La surannaziun vegn interrutta tras mintga act administrativ, cun il qual la pretensiun da las taxas vegn fatga valair tar la persuna che sto pajar las taxas.

V. Entrada en vigur

Art. 31

Questa ordinaziun entra en vigur il medem mument sco la lescha.

Entrada en vigur